

Protocol Meldcode

Meldcode met afwegingskader

Basisschool St.Pieter

* Inleiding

Jaarlijks worden ruim 119.000 kinderen in Nederland verwaarloosd of mishandeld. Huiselijk geweld en kindermishandeling tast de kern van een kind aan: het vertrouwen in zichzelf en het gevoel van veiligheid in de wereld. De gevolgen van huiselijk geweld en kindermishandeling kunnen een leven lang zijn.

Dit protocol omschrijft de wettelijke verplichtingen van de school omtrent het signaleren en handelen bij vermoeden van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Verbeterde Meldcode met afwegingskader

Vanaf januari 2019 moeten organisaties met de verbeterde Meldcode en het afwegingskader werken. De verbeterde Meldcode is tot stand gekomen om situaties van onveiligheid beter en eerder in beeld te krijgen. In de Meldcode is in stap 4 en 5 een *afwegingskader* opgenomen. Het afwegingskader bestaat uit vijf vragen.

Om duidelijkheid te krijgen of een onveilige situatie al eerder is gesignaleerd en om deze signalen te kunnen combineren is er bij Veilig Thuis een *radarfunctie* toegevoegd.

In de verbeterde Meldcode is ook de *participatie van kinderen* opgenomen. Het gaat hierbij om negen *actiepunten*, en in stap 3 is het gesprek met het kind toegevoegd.

De Meldcode

De Meldcode is gebaseerd op twee pijlers: *Meldnormen* en *Situaties van Onveiligheid*.

Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

Beroepskrachten *moeten* een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

1. In **alle** gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure.
2. In alle **andere** gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
3. Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Situaties van onveiligheid

In dit afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de beroepskracht *altijd* moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

- Acute onveiligheid
- Structurele onveiligheid
- Disclosure (d.w.z. kind/volwassene geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling /verwaarlozing)

Acute onveiligheid

Een zorgvrager die in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een professional allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de *afwezigheid* van de meest basale

verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

Structurele onveiligheid

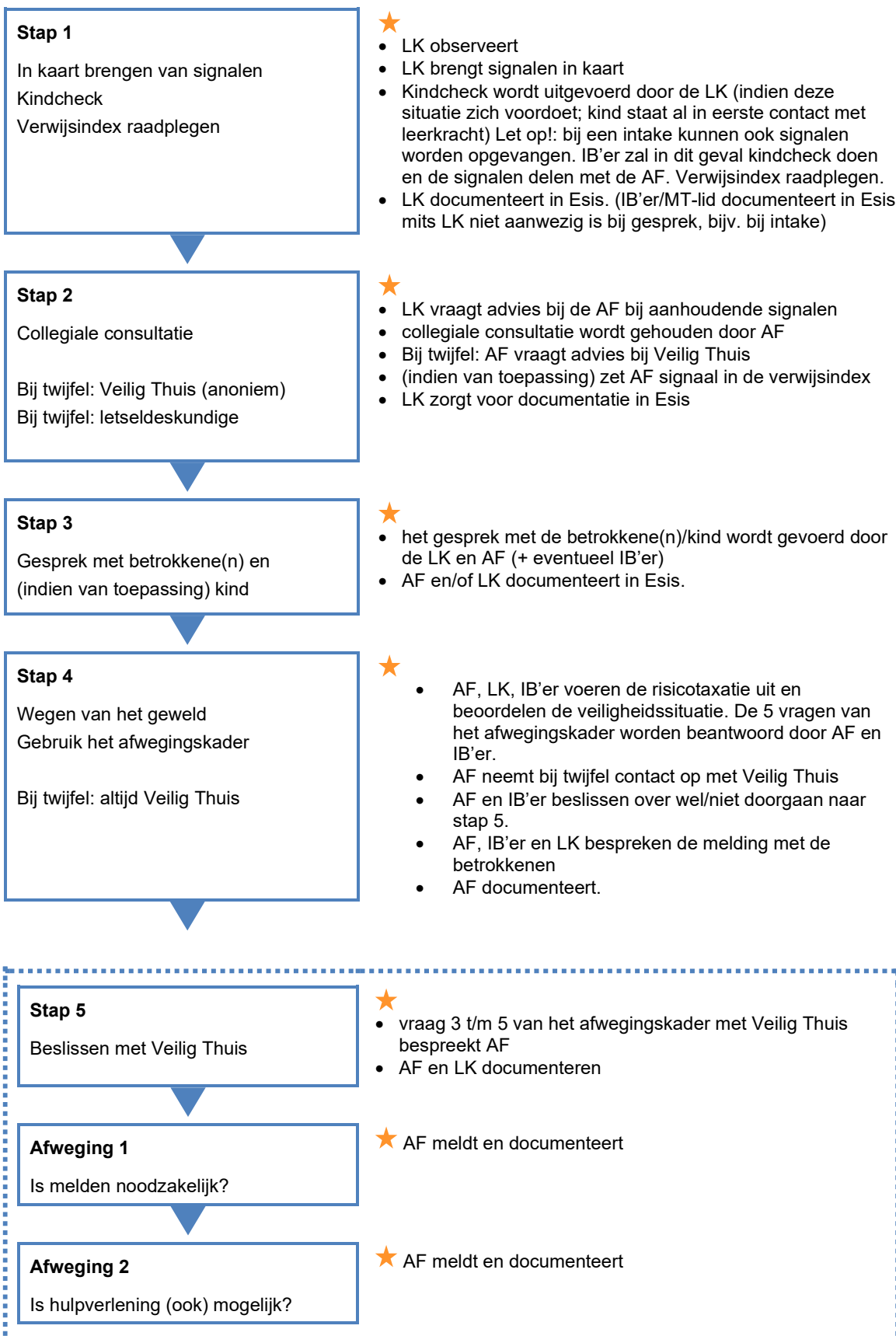
Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

Disclosure

Slachtoffers die uit zichzelf een professional om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een professional zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we *disclosure* oftewel: onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die u in stap 4 stelt.

Voorbeelden van acute, structurele onveiligheid en disclosure voor deze beroepspraktijk zijn te vinden in de bijlage(n).

Overzicht stappen

Bs. Sint Pieter

Aandachtsfunctionarissen	Caroline Heynen en Vera Ottenheijm
Intern begeleiders	Caroline Heynen en Wendy Everaers
Vaste deelnemers knooppunt zorg	Stephanie Spierts: Dienstencentrum Mosalira (GZ- psychologe) Marcy Abels: team jeugd Gemeenste Maastricht Sander Maes: School Maatschappelijk Werk Sigrid van de Graaf: Jeugdarts GGD.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

★ Beschrijf hier hoe binnen uw organisatie de signalen in kaart worden gebracht.

In stap 1 wordt er t.a.v. de zorgen rondom de leerling geobserveerd door de leerkracht en signalen in kaart gebracht. De signalen worden concreet en feitelijk beschreven en genoteerd in Esis. In deze stap hoeft de aandachtsfunctionaris nog niet geïnformeerd te worden, dit mag en kan natuurlijk altijd. Daarnaast doet de LK de kindcheck wanneer dit van toepassing is (zie hiervoor de bijlage op pagina 11) Aangezien de leerkracht in vrijwel alle gevallen in de eerste lijn contact heeft met de leerling, is een kindcheck wellicht onnodig. Wel is het voor de IB'er die de intake gesprekken voert met ouders die hun kind komen aanmelden van groot belang een kindcheck uit te voeren in geval van signalen (ook bij jongere broertjes/zusjes! Dit geldt ook voor de leerkracht bij broertjes/zusjes)

Middels het inkaart brengen van de signalen en een eventuele kindcheck beoordeelt de LK (op dit punt kan de AF worden ingeschakeld) of de veiligheid van het kind/kinderen in de thuissituatie kan worden gewaarborgd. Bij een onveilige situatie, of bij twijfel, wordt de meldcode in gang gezet door de LK, die hierbij de AF op de hoogte brengt, mits dit niet al gebeurd is.

In stap 1 wordt er gedocumenteerd door de LK, alle info wordt vastgelegd in Esis, onder kopje registraties. Denk aan de volgende criteria bij het maken van notities:

- Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk;
- Indien interpretaties worden vastgelegd, geef dan ook weer dat het om een interpretatie gaat.
- Denk ook aan het noteren van contra-signalen.
- Vermeld de bron als er informatie over derden wordt vastgelegd;
- Leg medische diagnose alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht.

★ Hoe wordt er bij signalen/vermoedens van eerdergerelateerd geweld gehandeld?

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eerdergerelateerd geweld. Het collectieve karakter van deze vorm van geweld vraagt specifieke expertise. We zullen in deze zaken dan ook altijd direct Veilig Thuis raadplegen en de aandachtsfunctionaris eerdergerelateerd geweld bij de politie (zie pag.18 voor contactgegevens) N.B Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden.

Stap 2: Collegiale consultatie

★ Beschrijf hier welke collega hoofdzakelijk wordt betrokken:

De aandachtsfunctionaris wordt vanaf stap 2 altijd betrokken bij de casus.

De LK deelt de bevindingen van stap 1 met de AF, mits deze nog niet op de hoogte is gesteld.

Tijdens deze stap zal de AF advies inwinnen bij Veilig Thuis wanneer dit nodig is (al dan niet anoniem). LK legt vast wat er is besproken in stap 2 en met wie. Indien de casus wordt overgedragen aan derden, wordt er vastgelegd aan wie en welke functie.

Stap 3: Gesprek met betrokkene(n) en kind (leerling)

★ Beschrijf hier wie er beslist over wie er in gesprek gaat met de betrokkene(n).

Indien mogelijk bespreekt de LK met de leerling het signaal/de zorg. Dit ligt aan de leeftijd van de leerling. De LK neemt deze beslissing, eventueel in overleg met de AF/IB. Indien de LK het gesprek liever niet alleen voert met de leerling, wordt de AF om hulp gevraagd. Denk aan: overlopen van gesprek, samen het gesprek voorbereiden, eventueel samen met LK, AF/IB en de leerling het gesprek voeren. Dit verschilt per situatie en daar zal dus ook telkens afzonderlijk een besluit in worden genomen.

Het gesprek met ouders wordt gevoerd met LK, AF en eventueel IB'er.

Het volgende wordt besproken:

- Het doel van het gesprek wordt uitgelegd (signalen delen met ouders)
- Feiten en signalen die zijn vastgelegd worden besproken
- De ouder en/of leerling krijgen de gelegenheid om daarop te reageren
- Pas na deze reactie kan er eventueel een interpretatie ontstaan

Bovenstaand gesprek kan alleen worden gevoerd indien de veiligheid van de leerling niet in het gedrang komt. Als er een vermoeden is dat dit wel het geval zou kunnen zijn, wordt er opnieuw advies ingewonnen bij Veilig Thuis door de AF.

Stap 4: Risicotaxatie a.d.h.v. het afwegingskader

★ Bij stap 4 komt het er op aan dat alle informatie en adviezen door de AF/LK bij elkaar worden gebracht en deze informatie wordt gewogen.

Op basis van de signalen, van het ingewonnen advies (Veilig Thuis) en het gesprek met de betrokkenen (ouders/eventueel kind) wordt afgewogen of er een risico ligt op het gebied van huiselijk geweld of kindermishandeling. Ook de aard van de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling wordt meegenomen. Daarnaast zullen alle protectieve en belemmerende factoren t.a.v. de betrokkene(n) worden meegewogen. Voor een juiste indicatie wordt gebruik gemaakt van het afwegingskader. Dit kader met de afwegingsvragen volgt op de volgende pagina.

De AF en LK doorlopen samen de 5 afwegingsvragen. Bij twijfel wordt in alle gevallen (opnieuw) advies ingewonnen bij Veilig Thuis.

Als er naar aanleiding van bepaalde afwegingsvragen meer info nodig is van ouders, dan zal na onderlinge afstemming de LK, AF, IB en/of schoolleider opnieuw in gesprek gaan met ouders.

Dit kan en mag ook altijd in overleg met Veilig Thuis. Het doel van dat gesprek wordt gebaseerd op de afwegingsvraag die beantwoord moet worden.

Indien er aan de hand van de afwegingsvragen besloten wordt om naar stap 5 te gaan, dan doet de AF de melding bij Veilig Thuis.

De betrokkenen worden hiervan op de hoogte gesteld. Dit gesprek zal worden voorbereid en na onderlinge afstemming worden gevoerd door LK, AF, IB en/of schoolleider met de betrokkenen.

Vijf afwegingsvragen

Indien er sprake is van 'weet het niet', gaat u uit van 'Nee'.

Meldnorm 1	1	<i>Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?</i> Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier. Ja: Ga verder met afweging 2.
	2	<i>Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?</i> Nee: Ga verder met afweging 3. Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.
Meldnormen 2 en 3	3	<i>Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Ga verder met afweging 4.
	4	<i>Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.
	5	<i>Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen. Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis

★ In Stap 5 worden twee beslissingen genomen:

1. het beslissen of een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk is.
2. het beslissen of het zelf bieden of organiseren van hulp mogelijk is.

Het is van belang dat in deze stap beide beslissingen en in de genoemde volgorde worden genomen. De AF, LK, IB en schoolleider vragen zich op basis van signalen en het gesprek met ouders af of melden noodzakelijk is aan de hand van vijf afwegingsvragen. Vervolgens wordt er besloten of het bieden/organiseren van hulp tot de mogelijkheden van zowel de school als de betrokkenen (ouders/verzorgers) behoort. Als melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, moet de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp in overleg met betrokkenen en Veilig Thuis beantwoord worden.

De AF en VT beslissen samen of er een melding moet worden gedaan of dat hulp inzetten ook kan. De betrokkenen worden i.v.m. de radarfunctie van Veilig Thuis in beide situaties geregistreerd in het register van Veilig Thuis.

Indien er sprake is van een vermoeden van acute of structurele onveiligheid:

- AF meldt vermoeden bij VT;
- AF beschrijft zoveel mogelijk feiten en gebeurtenissen die zijn vastgesteld;
- AF geeft duidelijk aan wanneer de informatie bij de melding van een ander afkomstig is.
- AF bespreekt met VT wat je na de melding, binnen de grenzen van je gebruikelijke werkzaamheden, zelf kan doen om het kind tegen het risico op kindermishandeling of huiselijk geweld te beschermen.

Wettelijke verplichtingen

Vertrouwelijke informatie

Alle vertrouwelijke informatie wordt opgenomen in Esis. Alleen de betreffende leerkracht, schoolleider en IB'er hebben hiertoe directe toegang. Ouders hebben te allen tijde inzage in het dossier binnen Esis. Er wordt geen informatie uitgewisseld met derden, mits ouders hiervoor toestemming hebben gegeven. Bij voorkeur wordt toestemming door ouders per formulier gegeven, met handtekening en met specifieke uitleg welke documenten met wie worden gedeeld. (Een algemene toestemming bijv. bij begin schooljaar is dus niet geldend)

Als ouders mondelinge toestemming geven, dan noteert de LK of IB'er dit in Esis met de te delen gegevens/informatie waar toestemming voor wordt gegeven en de datum van toezegging.

Documenteren

- Bij een melding dient de AF zoveel mogelijk signalen te melden, dit wil zeggen feiten en waarnemingen.
- Documenteer alle informatie die bij de melding is verstrekt en welke afspraken er met Veilig Thuis zijn gemaakt.
- Leg de naam van de medewerker van VT, bij wie je de melding hebt gemaakt, vast
- Documenteer wanneer de informatie met de leerling en/of ouder is besproken en welke reactie de deze gaf.
- Wordt de AF later door VT over het huiselijk geweld of de kindermishandeling geïnformeerd, dan wordt deze informatie ook vastgelegd. Ook indien er sprake is geweest van geen vaststelling van kindermishandeling of huiselijk geweld.
- AF legt ook in het dossier vast welke hulp er is geboden of georganiseerd en op welke manier is voldaan aan de vereisten voor passende en toereikende hulp.

Instructie gebruik Kindcheck

De Kindcheck is onderdeel van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Doel van de Kindcheck is om, meer kinderen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden door de situatie waarin hun ouder(s) verkeert of verkeren. De Kindcheck vindt plaats in **stap 1 van de Meldcode**.

De Kindcheck geldt voor alle professionals die onder de Wet verplichte Meldcode vallen. De Kindcheck is gericht op professionals die contacten hebben met volwassen cliënten en niet met hun (klein-)kinderen, en daarom ook niet beschikken over kindsignalen.

De Kindcheck is in alle gevallen aan de orde waarin de professional zich, vanwege de ernstige situatie van zijn volwassen cliënt, zorgen maakt over mogelijk aanwezige minderjarige kinderen. De Kindcheck geldt als een professional meent dat er, vanwege de toestand van zijn volwassen cliënt, risico's zijn op ernstige schade voor kinderen of een bedreiging van de veiligheid van kinderen die afhankelijk zijn van de zorg van cliënt. Zo geldt de Kindcheck bijvoorbeeld in geval van een ernstige (chronische) depressie, zware verslaving, (dreigende) huisuitzetting, geweld tussen huisgenoten, suïcidepoging.

NB:

- Ook het contact met een adolescent waarbij de professional zich zorgen maakt over eventueel aanwezige broertjes en zusjes in het gezin kan aanleiding zijn voor het uitvoeren van de Kindcheck;
- De Kindcheck geldt ook voor zwangere vrouwen.

Heeft u twijfels over de veiligheid van de kinderen? Dan doorloopt u de stappen van de Meldcode. U legt eerst vast door welke signalen bij de ouder u twijfelt over de veiligheid van de kinderen. Daarna volgt u de verdere stappen van de Meldcode die ervoor zorgen dat er ook verder onderzoek plaatsvindt en dat er, zo nodig, passende hulp komt.

Handleiding Kindcheck:

<https://www.augeo.nl/~media/Files/Kindcheck/Augeo-Handleiding-Kindcheck.ashx?la=nl-NL>

Deskundigheid eengerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eengerelateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. U kunt een op het gebied van eengerelateerd geweld deskundige raadplegen of Veilig Thuis.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Neem in dergelijke gevallen direct contact op met een aandachtsfunctionaris eengerelateerd geweld bij de politie of een andere in uw eigen Meldcode vermelde deskundige op dit specifieke terrein.

★ Voor Basisschool Sint Pieter geldt Veilig Thuis.

Informatie over meldrecht in relatie tot beroepsgeheim

Het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie met een cliënt of patiënt is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is. Dit is het geval bij ernstige vormen van huiselijk geweld of kindermishandeling, waarbij de betrokkenen zelf niet of onvoldoende mee kunnen of willen werken.

Meldrecht

De regels voor het verbreken van het beroepsgeheim gelden voor alle situaties waarin een cliënt zich in een ernstige situatie bevindt. Bij een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld is dit in een meldrecht vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (art. 5.2.6 Wmo). Dit biedt iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld bij Veilig Thuis te melden. Ook als zijn cliënt, patiënt of leerling daar geen toestemming voor geeft. Daarnaast biedt het meldrecht beroepskrachten de mogelijkheid om informatie over een cliënt, patiënt of leerling te verstrekken als Veilig Thuis daarbij in een onderzoek naar vraagt. NB: Het wettelijk meldrecht geldt ook als er alleen meerderjarigen bij het huiselijk geweld zijn betrokken.

NB: Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de beroepskracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis. Verder is het van belang dat de aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen aantoonbaar is, en dat er een zorgvuldige en concrete afweging van belangen is geweest.

Verwijsindex risicojongeren

De organisatie moet zijn medewerkers op de hoogte stellen van de meldingsprocedure voor de Verwijsindex risicojongeren. Dit geldt alleen voor organisaties die bevoegd zijn een melding te doen in dit systeem.

Participatie van kinderen

Voor kinderen die mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt worden, is het essentieel dat zij gezien en gehoord worden door volwassenen in hun omgeving die (professioneel) betrokken zijn en die zij vertrouwen.

Om de participatie van kinderen op te nemen in dit protocol zijn de negen opgestelde actiepunten uit de *“Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling”* (VWS, 2018) omgezet in concrete vragen. Zie volgende pagina voor de betreffende actiepunten.

1. Termen

★ Binnen het protocol spreken wij van leerling, kind of ouder.

2. Informatie over het proces

★ Wanneer professionals zich zorgen maken over de veiligheid of het welzijn van kinderen, is het in de eerste plaats van belang hen te informeren over de inhoud van de zorgen. Die zorgen zijn immers de aanleiding voor de huidige bemoeienis en eventuele stappen die gezet gaan worden. Het is belangrijk dat professionals kinderen vertellen wat zij over de situatie weten en dat zij dat feitelijk en objectief, en vooral zonder oordeel, doen.

Beschrijf hier wie er informatie geeft aan het kind over:

Wat de zorgen zijn: leerkracht

Wie wat aan het doen is: leerkracht

Waarom diegene dit aan het doen is: leerkracht

Wanneer dit gebeurt: leerkracht

Welke besluiten er genomen worden, door wie, over wat en wanneer: leerkracht

Wanneer er terugkoppeling is van bijv. Veilig Thuis en waarover: leerkracht en AF

Mogelijkheden voor het kind voor participatie, meedenken, mening geven: leerkracht

Recht op klacht of verzet: leerkracht en AF

Bovenstaande wordt in eerste instantie besproken door de leerkracht, in overleg kan de AF meedenken hoe gesprekken met het kind gevoerd kunnen worden. Leerkracht en AF kunnen samen het gesprek voorbereiden als hier behoefte aan is. De AF zal te allen tijde de info die nodig is om het kind in het proces te betrekken aan de leerkracht doorgeven, ook nieuwe info die vanuit externe partijen komt.

3. Informatie over veilig opgroeien

★ De leerkracht geeft de informatie aan het kind over zijn/haar recht om veilig op te groeien. Ook bespreekt de leerkracht met het kind wat een normale omgang is tussen ouder en kind. Het is belangrijk dat de professional zich realiseert dat informatie over hun recht op te groeien zonder geweld bij kinderen veel vragen kan oproepen over hun eigen thuissituatie. Deze informatie kan nieuw of verrassend zijn, of in ieder geval anders dan zij tot dan toe dachten. Om te voorkomen dat kinderen in verwarring achterblijven, is het belangrijk deze informatie goed in te kaderen en er follow-up aan te geven: kom erop terug, zorg dat het in vervolgacties terugkomt en informeer bijvoorbeeld Veilig Thuis welke informatie het kind hierover gekregen heeft en hoe het kind hierop reageerde.

4. Recht op eigen mening

★ Om te kunnen handelen in het belang van kinderen is het belangrijk de mening van kinderen te kennen en te horen hoe zij de situatie beleven. Het is van belang dat de visie van kinderen gedurende het hele traject over alle beslissingen die hen raken wordt gehoord en meegewogen. De leerkracht en/of AF zorgt voor een goede voorbereiding, zodat het kind goed wordt geïnformeerd. Het kind moet weten wat de mogelijkheden zijn van participatie en welke mogelijkheden er zijn om de mening te delen.

Onderdeel van de voorbereiding is ook dat het kind weet wanneer, hoe, waar en met wie de communicatie plaatsvindt. Het kind heeft hier een belangrijke stem in.

5. Vragen en luisteren naar de visie van het kind

★ Kinderen zijn de experts van hun eigen leven en van hun ervaringen. In het handelen bij zorgen over kinderen is het daarom van belang dat professionals weten hoe kinderen zelf tegen hun situatie aankijken en wat zij van de bestaande zorgen vinden. Daarnaast is het belangrijk dat professionals aan kinderen vragen wat zij denken dat er nodig is om de situatie te veranderen.

De leerkracht en/of AF zal samen met het kind minstens de volgende punten bespreken:

- De mening van het kind over bestaande zorgen.
- De door het kind geopperde oplossingen.
- De mening over voorgestelde beslissingen.

6. De mening van het kind in de besluitvorming

★ Kinderen moeten niet alleen de mogelijkheid krijgen hun visie te geven, er moet ook iets gedaan worden met wat zij vertellen. Dat betekent dat hun oplossingen en wensen in overweging moeten worden genomen bij de te nemen vervolgstappen. Hoe zwaar en op welke manier hun mening precies meeweegt in het uiteindelijke besluit hangt van verschillende factoren af. Het is belangrijk aan kinderen uit te leggen dat een leerkracht of AF niet kan beloven dat een besluit ook hetgeen is wat een kind wil, bijvoorbeeld omdat daarmee de veiligheid van het kind onvoldoende gewaarborgd lijkt te zijn of omdat een oplossing niet haalbaar is.

De AF of leerkracht kan in overleg met het kind en Veilig Thuis de mening van het kind delen en overleggen wat de mogelijkheden zijn. Al deze informatie wordt gedeeld met het kind. Er zal hierover duidelijk en eerlijk worden gecommuniceerd.

7. Route bij disclosure

★ AF neemt direct contact met Veilig Thuis en zij zullen samen vervolgstappen bepalen.

8. Steun

★ Onderdeel van de participatie is dat het kind geïnformeerd wordt over de beslissing en de rol die de mening van het kind in de besluitvorming heeft gespeeld. Dit gebeurt door de AF en/of leerkracht. De terugkoppeling naar het kind is een goede check of de mening van het kind voldoende is meegewogen.

Om verdere steun te kunnen blijven waarborgen is het belangrijk dat de leerkracht blijft observeren/signaleren en regelmatig een gesprek aangaat met het kind. De leerkracht houdt de AF hiervan op de hoogte. Wanneer het nodig is, kan de AF contact opnemen met Veilig Thuis/andere hulpverlening over het welbevinden van het kind en de behoeften hier rondom.

9. Tips voor gesprek

★ Voor meer bruikbare kwalitatieve gesprekstips verwijzen we naar de *“Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling”* (VWS, 2018)

Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

★ In samenspraak met Veilig Thuis zijn standaard definities en voorbeelden opgesteld. Deze voorbeelden zijn gericht op de praktijk van het onderwijs, bijvoorbeeld: basisonderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en leerplicht.

Acute onveiligheid

Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	• Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft. • (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe. • Poging tot verwurging. • Wapengebruik. • Geweld tijdens de zwangerschap. • (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar. • Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking). • Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel. • Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt. • Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn. • Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs. • Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

- Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene.
- Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken.
- Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld /onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.
Voorbeelden	• Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die stelselmatig getuige zijn van huiselijk geweld. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden. • Psychische en/of fysieke mishandeling door escalerende vormen van langdurige stalking in partnerrelaties.

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit, zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex-) partnerstalking, huwelijksdwang, eengerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval

	zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.
Voorbeelden	

Signaleringswaaier

Elke leerkracht beschikt in de klas over een signaleringswijzer.

Telefoonnummers

Organisatie: Veilig Thuis Zuid Limburg

Telefoonnummer: 0800-2000

E-mail: info@veiligthuiszl.nl

Organisatie: Politie / Wijkagent (tevens bij eengerelateerd geweld)

Contactpersoon: Paul Reintjens

Telefoonnummer: 0900-8844

Organisatie : Jeugdgezondheidszorg (GGD)

Contactpersoon : Sigrid van de Graaf (jeugdarts)

Telefoonnummer: 088 - 8805000

Organisatie: Team Jeugd Gemeente Maastricht

Contactpersoon: Marcy Abels

Telefoonnummer: 06-52497934

Organisatie: Trajekt (School Maatschappelijk werk)

Contactpersoon: Sylvana Zevenboom

Telefoonnummer: 06 - 15003471

Mail: sylvana.zevenboom@trajekt.nl

Organisatie: Multisignaal (Verwijsindex)

Telefoonnummer: 0187-641747

E-mail: helpdesk@multisignaal.nl

Organisatie: Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

Telefoonnummer: 0900-1231230

E-mailadres: amkzuid@bjzlimburg.nl